

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کاردانی ناپیوسته

رشته: بهداشتیاری دامپزشکی

گروه: کشاورزی

مصوب سی و یکمین جلسه تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۹

شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

برنامه درسی دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی

شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای در سی و یکمین جلسه تاریخ ۱۹/۰۲/۱۴۰۳، برنامه

درسی دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده (۱) این برنامه درسی برای دانشجویانی که از مهرماه سال ۱۴۰۳ وارد دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی می‌شوند قابل اجرا است.

ماده (۲) برنامه درسی دوره کاردانی ناپیوسته بهداشتیاری دامپزشکی از نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ جایگزین برنامه درسی دوره کاردانی ناپیوسته رشته علمی کاربردی بهداشتیاری دامپزشکی مصوب چهارصد و نهمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۴/۱۲/۱۳۷۹ می‌شود.

ماده (۳) این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، عناوین دروس و سرفصل دروس تنظیم شده است و به تمامی دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی کشور که مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را دارند، برای اجرا ابلاغ می‌شود.

ماده (۴) این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ به مدت ۳ سال قابل اجرا است و پس از آن به بازنگری نیاز دارد.

عرفان خسرویان

رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

ناهید مسلمی

دبیر شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

محسن جهانشاهی

نایب رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

فهرست

۶	فصل اول: مشخصات کلی
۷	۱-۱- مقدمه
۷	۲-۱- تعریف
۷	۳-۱- هدف
۷	۴-۱- اهمیت و ضرورت
۸	۵-۱- نقش و توانایی فارغ‌التحصیلان
۹	۶-۱- مشاغل قابل احراز
۱۰	۷-۱- طول دوره و شکل نظام
۱۰	۸-۱- ضوابط و شرایط پذیرش دانشجو
۱۰	۹-۱- سهم درصد دروس نظری و عملی (برحسب واحد و ساعت)
۱۰	۱۰-۱- نوع درس (برحسب تعداد واحد)
۱۱	فصل دوم: عناوین دروس
۱۲	۱-۲- جدول دروس عمومی دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی
۱۲	۲-۲- جدول دروس مهارت عمومی دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی
۱۲	۳-۲- جدول دروس پایه دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی
۱۳	۴-۲- جدول دروس تخصصی دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی
۱۴	۵-۲- جدول دروس اختیاری دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی
۱۵	۶-۲- جدول ترم بندی پیشنهادی دروس دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی
۱۵	۱-۶-۲- نیمسال اول
۱۵	۲-۶-۲- نیمسال دوم
۱۶	۳-۶-۲- نیمسال سوم
۱۶	۴-۶-۲- نیمسال چهارم
۱۷	فصل سوم: سرفصل دروس
۱۸	۱-۳- درس شیمی عمومی و آزمایشگاه
۲۰	۳-۳- درس زیست‌شناسی و آزمایشگاه
۲۲	۳-۳- درس آسیب‌شناسی عمومی

۲۴ درس آناتومی دام و طیور
۲۶ درس آزمایشگاه دامپزشکی
۲۸ درس بهداشت خوراک دام، طیور و آبزیان
 درس بهداشت دام و جایگاه
 درس بهداشت طیور و جایگاه
 درس بهداشت فرآورده‌های خام دام، طیور و آبزیان
۳۷ درس بهداشت و بیماری‌های رایج تک سمیان
۳۹ درس بیماری‌های رایج طیور
۴۱ درس بیماری‌های رایج نشخوارکنندگان
۴۳ درس بیوشیمی عمومی
۴۵ درس داروهای رایج دام و طیور
۴۷ درس زبان فنی
۴۹ درس فیزیولوژی دام و طیور
۵۱ درس قرنطینه دام و طیور
۵۳ درس کارآفرینی
۵۵ درس کارورزی ۱
۵۶ درس کارورزی ۲
۵۷ درس گزارش‌نویسی و مستندسازی
۵۹ درس کالبدگشایی و نمونه‌برداری
۶۱ درس مقید کردن دام و کمک‌های اولیه
۶۳ درس میکروبیولوژی عمومی
۶۶ درس واکسیناسیون و تزریقات
۶۸ درس بهداشت فردی و ایمنی در محیط کار
۷۰ درس بهداشت و بیماری‌های رایج آبزیان
۷۲ درس بهداشت و بیماری‌های دام کوچک
۷۴ درس بهداشت و بیماری‌های رایج کرم ابریشم و زنبورعسل
۷۷ درس پرورش دام و طیور

پیوست‌ها ۷۹

پیوست یک ۸۰

پیوست دو ۸۰

فصل اول: مشخصات کلی

۱-۱- مقدمه

ارائه خدمات دامپزشکی به منظور تأمین بهداشت دام و فرآورده‌های دامی در کشور در امر بررسی، مبارزه (پیشگیری، کنترل، ریشه‌کنی) و مراقبت بیماری‌های دامی و اجرای ضوابط و مقررات بهداشتی- قرنطینه‌ای ارائه می‌گردد. دامپزشکان ضمن حفظ سلامت و بهداشت دام مانع سرایت و انتشار بیماری در جوامع انسانی شده و با حفظ ذخایر دامی در روستاها مانع انتقال سرمایه‌های روستائیان می‌گردند. اجرای برنامه‌های بهداشت دام و دامپزشکی هر ساله به‌طور وسیعی موجب جلوگیری از تلفات و کاهش افت تولیدات دامی گردیده است. برای پاسخگویی به چنین کار بزرگی علاوه بر وجود دامپزشکان، تربیت نیروی انسانی ماهر به‌عنوان کاردان بهداشتی دامپزشکی از ضروریات اولیه و اساسی محسوب می‌گردد و برگزاری دوره‌های آموزشی برای بهداشتیاری دامپزشکی می‌تواند بخش عمده‌ای از نیاز به منابع انسانی را تأمین نماید.

۱-۲- تعریف

رشته بهداشتیاری دامپزشکی یکی از رشته‌های آموزش عالی فنی و حرفه‌ای است که شامل شایستگی‌هایی است که دست یافتن به آن‌ها از طریق دروس نظری و عملی که در این برنامه لحاظ شده، امکان‌پذیر می‌باشد.

۱-۳- هدف

تربیت نیروی انسانی ماهر است که بارانمایی و نظارت علمی دامپزشک‌ها بتوانند در کنترل، پیشگیری و ریشه‌کنی و درمان بیماری‌های دامی و کنترل بهداشتی مواد خوراکی با منشأ دام، طیور و آبزیان و همچنین ریشه‌کنی بیماری‌های مشترک انسان و دام به فعالیت پردازد.

۱-۴- اهمیت و ضرورت

امروزه با توجه به رشد روزافزون جمعیت و نیاز بشر به غذا، منابع حیوانی یکی از بهترین منابع برای تأمین این نیاز شناخته شده‌اند و این منابع بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است، به تبع آن دامپزشکی نیز از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار شده است. در واقع حفظ سرمایه‌های دام، طیور و آبزیان کشور، در شرایط کنونی توجه بیشتری می‌طلبد و در این بین دامپزشکی نقش بسیار مهم و خطیری ایفا می‌کند. دامپزشکی نقش مهمی در تحقیقات زیست پزشکی نیز دارد. به‌طوری‌که مدیریت و تقویت سلامت محیط‌زیست و اکوسیستم، سلامت عمومی، سیستم‌های غذایی و کشاورزی، درمان و مراقبت حیوانات خانگی، حیات وحش و دام نیز از رسالت‌های آن به شمار می‌آید. همچنین دامپزشکی در بهداشت عمومی، پیشگیری و کنترل بیماری‌های مشترک و بیماری‌های دامی نقش به‌سزایی ایفا می‌کند به‌طوری‌که مدیریت چالش‌های بهداشت عمومی شرایط کنونی، به دامپزشکی وابسته است. در این راستا و در جهت نیل به این اهداف، کاردانان بهداشتیاری دامپزشکی در کمک به دامپزشکان و در اجرای برنامه‌های بهداشتی نقش تعیین‌کننده‌ای دارند. این افراد در صورتی از عهده وظایف محوله برمی‌آیند که از جزئیات برنامه‌های بهداشتی آگاهی کامل داشته باشند تا بتوانند به‌طور عملی این موارد را به انجام برسانند.

۱-۵- نقش و توانایی فارغ التحصیلان

نقش و توانایی فارغ التحصیلان	دروس مرتبط
انجام کمک‌های اولیه دامپزشکی	مقید کردن و کمک‌های اولیه بهداشت فردی و ایمنی در محیط کار
انجام تزریقات و خوراندن داروها	داروهای رایج دام و طیور واکسیناسیون و تزریقات
ضد عفونی و سم‌پاشی جایگاه دام و طیور	بهداشت دام و جایگاه بهداشت طیور و جایگاه
واکسیناسیون دام	واکسیناسیون و تزریقات بیماری‌های رایج نشخوارکنندگان آناتومی دام و طیور
واکسیناسیون طیور	واکسیناسیون و تزریقات بیماری‌های رایج طیور آناتومی دام و طیور
واکسیناسیون حیوانات خانگی	واکسیناسیون و تزریقات بهداشت و بیماری‌های رایج دام کوچک آناتومی دام و طیور
کمک به انجام امور جاری در آزمایشگاه‌های تشخیص دامپزشکی	میکروبیولوژی عمومی بیوشیمی عمومی آسیب‌شناسی عمومی بهداشت فردی و ایمنی در محیط کار آزمایشگاه دامپزشکی
کمک به مسئول فنی و بهداشتی کشتارگاه‌های دام و طیور	کالبدگشایی و نمونه‌برداری
کمک به مسئول فنی و بهداشتی مراکز فرآوری و بسته‌بندی فرآورده‌های خام دامی و کارخانه‌های خوراک دام و طیور	بهداشت فرآورده‌های خام دام، طیور و آبزیان بهداشت خوراک دام، طیور و آبزیان
کمک به انجام امور قرنطینه‌ای	قرنطینه دام و طیور بهداشت و بیماری‌های رایج دام کوچک بهداشت و بیماری‌های رایج تک سمیان بهداشت دام و جایگاه بهداشت طیور و جایگاه
نوشتن گزارش بیماری‌های دام و طیور و سایر گزارشات دامپزشکی	گزارش‌نویسی و مستندسازی
نمونه‌برداری از نمونه‌های مرضی و ارسال به آزمایشگاه	کالبدگشایی و نمونه‌برداری
معدوم‌سازی بهداشتی دام‌های تلف‌شده	بهداشت و بیماری‌های رایج دام کوچک بهداشت و بیماری‌های رایج تک سمیان بهداشت دام و جایگاه بهداشت طیور و جایگاه

۱-۶- مشاغل قابل احراز

دروس مرتبط	شغل
<p>بهداشت و بیماری‌های رایج دام کوچک بهداشت و بیماری‌های رایج تک سمیان مقید کردن و کمک‌های اولیه واکسیناسیون و تزریقات</p>	پرستار دامپزشکی
<p>قرنطینه دام و طیور بهداشت طیور و جایگاه بهداشت دام و جایگاه بهداشت و بیماری‌های رایج کرم ابریشم و زنبور عسل بهداشت و بیماری‌های رایج آبزیان بیماری‌های رایج نشخوارکنندگان بیماری‌های رایج طیور داروهای رایج دام و طیور</p>	کمک دامپزشک
<p>کالبدگشایی و نمونه‌برداری گزارش‌نویسی و مستندسازی</p>	کمک کارشناس در کشتارگاه‌های دام و طیور
<p>میکروبیولوژی عمومی بیوشیمی عمومی آسیب‌شناسی عمومی کالبدگشایی و نمونه‌برداری گزارش‌نویسی و مستندسازی بهداشت فردی و ایمنی در محیط کار آزمایشگاه دامپزشکی</p>	کاردان آزمایشگاه دامپزشکی
<p>بهداشت فرآورده‌های خام دام، طیور و آبزیان بهداشت خوراک دام، طیور و آبزیان</p>	ناظر بهداشتی (کارخانه‌های خوراک دام و طیور، فرآورده‌های لبنی، سوسیس و کالباس، سطح شهر)
<p>واکسیناسیون و تزریقات بهداشت و بیماری‌های دام کوچک آناتومی دام و طیور</p>	واکسیناتور دام کوچک
<p>واکسیناسیون و تزریقات بیماری‌های رایج نشخوارکنندگان آناتومی دام و طیور</p>	واکسیناتور دام بزرگ
<p>واکسیناسیون و تزریقات بیماری‌های رایج طیور آناتومی دام و طیور</p>	واکسیناتور طیور

۱-۷- طول دوره و شکل نظام

حداکثر مدت مجاز تحصیل دوره کاردانی پیوسته/ناپیوسته ۲ سال است و هر سال تحصیلی مرکب از ۲ نیمسال تحصیلی و یک دوره تابستانی و هر نیمسال شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی و دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش و یک هفته امتحانات پایان دوره است. دروس نظری و عملی بر اساس مقیاس واحد درسی است و هر واحد درس نظری معادل ۱۶ ساعت در نیمسال، هر واحد درس عملی و آزمایشگاهی حداقل معادل ۳۲ ساعت و حداکثر ۴۸ ساعت در نیمسال، هر واحد درس کارگاهی حداقل معادل ۴۸ ساعت و حداکثر ۶۴ ساعت در نیمسال و هر واحد کارآموزی یا کارورزی معادل ۱۲۰ ساعت در نیمسال می باشد.

۱-۸- ضوابط و شرایط پذیرش دانشجو

الف- دانش آموختگان شاخه های فنی و حرفه ای، کاردانش مرتبط و نظری (ریاضی و فیزیک و علوم تجربی)

ب- ثبت نام و احراز شرایط قبولی سازمان سنجش آموزش کشور

ج- دارا بودن شرایط عمومی و جسمانی

۱-۹- سهم درصد دروس نظری و عملی (برحسب واحد و ساعت)

نوع درس	تعداد واحد	درصد (برحسب واحد)	درصد مجاز	ساعت	درصد (برحسب ساعت)	درصد مجاز
نظری	۴۰	۵۵/۵	۲۵ تا ۵۵	۶۴۰	۳۱/۲	۲۵ تا ۴۵
عملی	۳۲	۴۴/۴	۴۵ تا ۶۵	۱۴۰۸	۶۸/۸	۵۵ تا ۷۵
جمع	۷۲	۱۰۰	۱۰۰	۲۰۴۸	۱۰۰	۱۰۰

۱-۱۰- نوع درس (برحسب تعداد واحد)

نوع درس	تعداد واحد		تعداد واحد برنامه درسی مورد نظر
	حداکثر	حداقل	
عمومی	۱۳	۱۳	۱۳
مهارت عمومی	۴	۲	۲
پایه	۱۰	۵	۴
تخصصی	۴۷	۴۲	۴۷
اختیاری	۸	۶	۶
جمع	۷۲	۶۸	۷۲

فصل دوم: عناوین دروس

۱-۲- جدول دروس عمومی دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتتیار دامپزشکی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	جمع		
۱	زبان فارسی	۳	۴۸	۰	۴۸		
۲	زبان انگلیسی	۳	۴۸	۰	۴۸		
۳	یک درس از گروه درسی «مبانی نظری اسلام»	۲	۳۲	۰	۳۲		
۴	یک درس از گروه درسی «اخلاق اسلامی»	۲	۳۲	۰	۳۲		
۵	تربیت بدنی	۱	۰	۳۲	۳۲		
۶	دانش خانواده و جمعیت	۲	۳۲	۰	۳۲		
جمع		۱۳	۱۹۲	۳۲	۲۲۴		

۲-۲- جدول دروس مهارت عمومی دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتتیار دامپزشکی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	جمع		
۱	استانداردسازی	۲	۳۲	۰	۳۲		
۲	مدیریت کسب و کار	۲	۳۲	۰	۳۲		
جمع		۲	۳۲	۰	۳۲		

*گذراندن ۲ واحد از دروس فوق الزامی است.

۳-۲- جدول دروس پایه دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتتیار دامپزشکی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	جمع		
۱	زیست شناسی و آزمایشگاه	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۲	شیمی عمومی و آزمایشگاه	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
جمع		۴	۳۲	۶۴	۹۶		

۲-۴- جدول دروس تخصصی دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیار دامپزشکی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	جمع		
۱	بیوشیمی عمومی	۲	۱۶	۳۲	۴۸	شیمی عمومی	
۲	میکروبیولوژی عمومی	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۳	آسیب شناسی عمومی	۱	۱۶	۰	۱۶		
۴	آناتومی دام و طیور	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۵	آزمایشگاه دامپزشکی	۲	۰	۶۴	۶۴	میکروبیولوژی عمومی	
۶	بهداشت خوراک دام، طیور و آبزیان	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۷	بهداشت دام و جایگاه	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۸	بهداشت طیور و جایگاه	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۹	بهداشت فرآورده های خام دام، طیور و آبزیان	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۱۰	بهداشت و بیماری های رایج تک سمیان	۲	۱۶	۳۲	۴۸	میکروبیولوژی عمومی	
۱۱	بیماری های رایج طیور	۳	۱۶	۶۴	۸۰	میکروبیولوژی عمومی	
۱۲	بیماری های رایج نشخوارکنندگان	۳	۱۶	۶۴	۸۰	میکروبیولوژی عمومی	
۱۳	داروهای رایج دام و طیور	۲	۱۶	۳۲	۴۸	بیوشیمی عمومی	
۱۴	زبان فنی	۲	۳۲	۰	۳۲	زبان انگلیسی	
۱۵	فیزیولوژی دام و طیور	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۱۶	قرنطینه دام و طیور	۱	۱۶	۰	۱۶		
۱۷	گزارش نویسی و مستندسازی	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۱۸	کالبدگشایی و نمونه برداری	۲	۱۶	۳۲	۴۸	آناتومی دام و طیور	
۱۹	مقید کردن و کمک های اولیه	۲	۱۶	۴۸	۶۴		
۲۰	واکسیناسیون و تزریقات	۳	۱۶	۶۴	۸۰		
۲۱	کارآفرینی	۲	۱۶	۴۸	۶۴		
۲۲	کارورزی ۱	۲	۰	۲۴۰	۲۴۰		
۲۳	کارورزی ۲	۲	۰	۲۴۰	۲۴۰		
	جمع	۴۷	۳۳۶	۱۲۱۶	۱۵۵۲		

۲-۵- جدول دروس اختیاری دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	جمع		
۱	بهداشت فردی و ایمنی در محیط کار	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
۲	بهداشت و بیماری‌های رایج آبزیان	۲	۱۶	۳۲	۴۸	میکروبیولوژی عمومی	
۳	بهداشت و بیماری‌های رایج دام کوچک	۲	۱۶	۳۲	۴۸	میکروبیولوژی عمومی	
۴	بهداشت و بیماری‌های رایج کرم ابریشم و زنبور عسل	۲	۱۶	۳۲	۴۸	میکروبیولوژی عمومی	
۵	پرورش دام و طیور	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
	جمع	۶	-	-	-		

* گذراندن ۶ واحد از دروس فوق الزامی است.

۶-۲- جدول ترم بندی پیشنهادی دروس دوره کاردانی ناپیوسته رشته بهداشتیاری دامپزشکی

۱-۶-۲- نیمسال اول

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	زیست‌شناسی و آزمایشگاه	۱
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	شیمی عمومی و آزمایشگاه	۳
	۳۲	۰	۳۲	۲	یک درس از گروه درسی «اخلاق اسلامی»	۴
	۳۲	۳۲	۰	۱	تربیت بدنی	۵
	۴۸	۰	۴۸	۳	زبان انگلیسی	۶
	۱۶	۰	۱۶	۱	آسیب‌شناسی عمومی	۸
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	آناتومی دام و طیور	۹
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	میکروبیولوژی عمومی	۱۰
	۱۶	۰	۱۶	۱	قرنطینه دام و طیور	۱۱
	۶۴	۴۸	۱۶	۲	مقید کردن و کمک‌های اولیه	۱۲
	-	-	-	۱۸	جمع	

۲-۶-۲- نیمسال دوم

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	۰	۳۲	۲	یک درس از گروه درسی «مبانی نظری اسلام»	۱
	۴۸	۰	۴۸	۳	زبان فارسی	۲
شیمی عمومی	۴۸	۳۲	۱۶	۲	بیوشیمی عمومی	۳
	۳۲	۰	۳۲	۲	درس مهارت عمومی	۴
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	فیزیولوژی دام و طیور	۵
آناتومی دام و طیور	۴۸	۳۲	۱۶	۲	کالبدگشایی و نمونه‌برداری	۶
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	بهداشت خوراک دام، طیور و آبزیان	۷
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	درس اختیاری	۸
	-	-	-	۱۷	جمع	

۲-۶-۳ نیمسال سوم

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	۰	۳۲	۲	دانش خانواده و جمعیت	۱
بیوشیمی عمومی	۴۸	۳۲	۱۶	۲	داروهای رایج دام و طیور	۵
میکروبیولوژی عمومی	۶۴	۶۴	۰	۲	آزمایشگاه دامپزشکی	۳
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	بهداشت طیور و جایگاه	۴
میکروبیولوژی عمومی	۸۰	۶۴	۱۶	۳	بیماری‌های رایج طیور	۵
	۶۴	۴۸	۱۶	۲	کارآفرینی	۶
	۲۴۰	۲۴۰	۰	۲	کارورزی ۱	۷
	۸۰	۶۴	۱۶	۳	واکسیناسیون و تزریقات	۸
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	درس اختیاری	۹
	-	-	-	۲۰	جمع	

۲-۶-۴ نیمسال چهارم

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	بهداشت دام و جایگاه	۱
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	بهداشت فرآورده‌های خام دام، طیور و آبزیان	۲
میکروبیولوژی عمومی	۴۸	۳۲	۱۶	۲	بهداشت و بیماری‌های رایج تک سمیان	۳
میکروبیولوژی عمومی	۸۰	۶۴	۱۶	۳	بیماری‌های رایج نشخوارکنندگان	۴
	۲۴۰	۲۴۰	۰	۲	کارورزی ۲	۵
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	گزارش‌نویسی و مستندسازی	۶
زبان انگلیسی	۳۲	۰	۳۲	۲	زبان فنی	
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	درس اختیاری	۷
	-	-	-	۱۷	جمع	

فصل سوم: سرفصل دروس

۳-۱- درس شیمی عمومی و آزمایشگاه

نوع درس: پایه

پیش نیاز: -

هم نیاز: -

هدف کلی درس: شناخت مفاهیم پایه‌ای شیمی

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	فلسفه علم شیمی و تاریخ آن، وضعیت فعلی آن در جهان و ایران کمیت‌های بنیادی و سیستم‌های واحدی، تعاریف بنیادی شیمی، ماده و خواص آن	۱	-
۲	نظریه اتمی، ساختار اتم، ترکیبات شیمیایی و واکنش‌ها، جدول تناوبی و خواص اتم‌ها، پیوندهای شیمیایی	۲	۲
۳	محلول‌ها و خواص فیزیکی آن‌ها، روش کمی برای بیان غلظت، تبدیل واحدهای غلظت به یکدیگر، طرز تهیه محلول‌ها	۲	۶
۴	تعادل شیمیایی، واکنش‌های تعادلی، انواع تعادل‌ها (همگن و غیر همگن)، ثابت تعادل در محلول‌ها و انواع آن، عوامل مؤثر بر تعادل‌ها مفاهیم اسیدها و بازها، مفهوم pH قدرت نسبی اسیدها و بازها و ارتباط آن با ساختار مولکولی	۲	۶
۵	مقدمه‌ای بر ساختار تشکیل پیوند و خواص ترکیب‌های آلی، خواص فیزیکی ترکیبات آلی	۱	۳
۶	ساختار کلی و نام‌گذاری، خواص فیزیکی آلکان‌ها، سیکلوآلکان‌ها، آلکن‌ها، آلکین‌ها، الکل‌ها و اترها، آلدئیدها و کتون‌ها، اسیدهای کربوکسیلیک و مشتقات آن‌ها و آمین‌ها	۵	۱۰
۷	واکنش‌پذیری و گزینش‌پذیری، تئوری حالت گذار، انرژی فعال‌سازی، تشریح انرژی‌های مختلف پیوند C-H و تشخیص گروه‌های عاملی شیمی فضایی: مولکول‌های کایرال، فعالیت نوری (انانتیومرها و مخلوط راسمیک)، آرایش فضایی مطلق	۳	۵
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس مفاهیم پایه‌ای شیمی نظیر اتم و ساختار آن، پیوندهای شیمیایی، محلول‌ها، ترکیبات آلی، ساختار شیمیایی و سازوکار عمل ترکیبات آلی را بشناسد و آزمایش‌های مربوطه را انجام دهد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان منبع
۱۳۹۵	انتشارات نورپردازان	مجید میرمحمدصادقی، محمدرضا سعیدی، غلامعباس پارسافر	مارتین سیلبرگ	اصول شیمی عمومی
	مرکز نشر دانشگاهی	عیسی یآوری	چارلز مورتیمر	شیمی عمومی ۲
	McGraw Hill, Latest Ed.		Carey, F. A., Giuliano R. M	Organic Chemistry

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
آزمایشگاه و تجهیزات مورد نیاز

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید، ارائه کنفرانس

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی

۳-۳- درس زیست‌شناسی و آزمایشگاه

نوع درس: پایه

پیش‌نیاز:-

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت مفاهیم کلی در زیست‌شناسی با گرایش جانوری

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	اساس شیمیایی حیات، تکامل حیات و پیدایش اولین مولکول‌های زیستی و سلول‌های زنده، زیست‌شناسی سلولی (مفاهیم، تاریخچه، کاربردها)	۱	-
۲	روش‌های مورد استفاده در مطالعه سلول‌ها و اجزاء تشکیل‌دهنده آن‌ها، تئوری سلولی و ارگانیزمی و اصول بنیادین آن، انواع سلول‌ها، سازماندهی موجودات پرسلولی، ویژگی‌های کلی و اجزاء تشکیل‌دهنده سلول‌های پروکاریوت و یوکاریوت، تکامل اندامک‌های سلولی	۱	۲
۳	غشاءهای زیستی (ساختار و خصوصیات فیزیکی شیمیایی و عملکردها)، نقل و انتقال مواد از عرض غشاءهای زیستی (انواع انتقال‌ها، انواع پروتئین‌های دخیل در نقل و انتقال مواد و سازوکارهای انتقالی)	۱	۲
۴	اندامک‌های غشاء دار (شبکه‌های آندوپلاسمی زبر و صاف، دستگاه گلژی، میتوکندری، لیزوزوم، پراکسیزوم، اندوزوم، واکوئل، وزیکول‌های انتقالی): منشأ، روش‌های شناسایی، ساختار و عملکردها در سلول‌های جانوری و سازوکارهای مرتبط با این اندامک‌ها. اسکلت سلولی: اجزاء تشکیل‌دهنده (ریزلوله‌ها، ریزرشته‌ها و رشته‌های حد واسطه)، سازمان‌دهی و عملکردها آن‌ها در سلول‌های جانوری	۳	۶
۵	ماتریکس خارج سلولی، مولکول‌های چسبنده سلولی، اتصالات سلول-سلول-ماتریکس خارج سلولی (اتصالات چسبندگی کانونی و همی دسموزوم)، اتصالات سلول-سلول (اتصالات چسبنده، دسموزوم، محکم، شکافدار، نانولوله‌های تونلی، پلاسمودسماتا)	۲	۴
۶	فرآیندهای آگزوسیتوز و اندوسیتوز (مفاهیم، انواع، اهمیت و سازوکارهای مرتبط)، نقش لیزوزوم در فرآیندهای اندوسیتوز، فاگوسیتوز و اتوفاژی	۱	۳
۷	هسته و هستک (منشأ، روش‌های شناسایی، ساختارها و عملکردها)، سازوکار تبادل پروتئین‌ها و RNAs بین سیتوزول و هسته	۱	۲
۸	تقسیم سلولی در یوکاریوت‌ها: تقسیم میتوز و میوز و اهمیت آن‌ها، چرخه سلولی، مراحل آن، تنظیم چرخه سلولی	۲	۶
۹	تاریخچه و مبانی وراثت، اصول ژنتیک مندلی، اساس کروموزمی وراثت، بارز و نهفتگی	۲	۲
۱۰	مقدمه‌ای بر بوم‌شناسی، تاریخچه اکولوژی، جایگاه اکولوژی در مقیاس‌های زیستی، رابطه اکولوژی با دامپزشکی، تقسیمات اکولوژی، مختصری از اکولوژی تکامل (تاریخ طبیعی،	۲	۵

		گونه‌زایی و انقراض، توزیع گونه‌های جانوری، انواع اکوسیستم‌های جانوری و با ماهیت آن‌ها، اجزاء سازنده و ارتباطات آن‌ها در اکوسیستم جانوری، سازش جانوران با محیط‌زیست
۳۲	۱۶	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس مفاهیم زیست‌شناسی، اندامک‌های مختلف سلول، مبانی ژنتیک و مباحث اکتولوژی زیست‌شناسی را فرا گرفته و آزمایش‌های مربوطه را انجام دهد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان منبع
۲۰۱۶	W. H. Freeman and Company.		Lodish H., et al.	Molecular Cell Biology, ۸th ed (latest edition)
۲۰۱۹	Oxford University Press.		Cooper G. M.	The Cell: A Molecular Approach. ۸th ed (latest edition).
۱۳۹۱	انتشارات دانشگاه تهران.		محمدجواد میمندی نژاد	شالوده بوم‌شناسی

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:
 حداقل مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد زیست‌شناسی سلولی و مولکولی، دکتری حرفه‌ای دامپزشکی
 حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
 میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس
 مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک‌آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو

روش تدریس و ارائه درس:
 سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید، ارائه کنفرانس

روش سنجش و ارزشیابی درس:
 آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۳- درس آسیب‌شناسی عمومی

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: شناخت اصطلاحات آسیب‌شناسی

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۰	۱	تعداد واحد
۰	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	سلول‌های آسیب‌دیده: - تغییرات ساختمان و عمل - نکروز و مرگ سلولی - دژنرسانس سلول	۴	-
۲	سلول‌های آسیب‌دیده: - اختلالات و ناهنجاری‌های رشد - نئوپلازی و تومور	۴	-
۳	پاسخ‌های سلولی و بافتی به آسیب: مکانیسم‌های سلولی در پاسخ به آسیب انواع پاسخ‌های سلولی به آسیب	۴	-
۴	التهاب: تعریف التهاب، انواع التهاب، پاسخ به التهاب	۲	-
۵	آماس: تعریف آماس، عوامل ایجادکننده	۲	-
	جمع	۱۶	-

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس اصطلاحات آسیب‌شناسی را بشناسد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
آسیب‌شناسی عمومی	رابینز	عباس شکور و همکاران	ابن‌سینا	۱۳۹۸
پایه‌ی آسیب‌شناسی بیماری‌های دامپزشکی	جی.اف. زاخاری ام.دی. مک‌گاوین	عزیز الله خداکرم تفتی، صادق شیریان	سپیدان	۱۳۹۰
آسیب‌شناسی سلولی دامپزشکی	نلسون مرینو	ابراهیم بابااحمدی	البرز فر دانش	۱۳۸۷

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو

روش تدریس و ارائه درس

سخنرانی، مباحثه‌ای، مطالعه موردی، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون کتبی، آزمون شفاهی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه.

۳-۴- درس آناتومی دام و طیور

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز:-

هم نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت آناتومی دستگاه‌های مختلف بدن دام و طیور و شناخت بافت‌های مختلف بدن

الف- سرفصل آموزشی

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	تعریف و ساختمان سلول و اجزاء تشکیل دهنده آن	۱	-
۲	انواع بافت‌ها شامل: بافت پوششی، بافت همبند، بافت غضروفی، بافت استخوانی، بافت عضلانی، بافت عصبی، بافت اعضاء خون‌ساز و خون، بافت لنفاوی، بافت غدد	۲	۲
۳	ساختمان اسکلتی و حرکتی	۱	۳
۴	مفاصل و عضلات مهم بدن دام و طیور	۱	۳
۵	ساختمان دستگاه گوارش	۳	۵
۶	ساختمان دستگاه تنفس	۱	۳
۷	ساختمان دستگاه ادراری	۱	۴
۸	ساختمان مهم دستگاه اعصاب	۲	۴
۹	ساختمان دستگاه قلبی و عروقی	۲	۴
۱۰	ساختمان دستگاه تولیدمثل	۲	۴
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس انواع بافت و ساختمان دستگاه‌های مختلف بدن دام و طیور را بشناسد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
آناتومی مقایسه‌ای تنه در حیوانات اهلی (حفره سینه، شکم و لگن)	حسن گیلانپور، بیژن رادمهر، محمدرضا پریانی، سروش بختیاری‌راد		موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران	۱۳۹۷
بافت‌شناسی مقایسه‌ای و هیستوتکنیک	مسعود ادیب مرادی، ایرج پوستی		موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران	۱۳۸۲
آناتومی عمومی دامپزشکی	حسن گیلانپور، بیژن رادمهر، محمدرضا پریانی		موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران	۱۳۹۸

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی یا کارشناسی ارشد علوم دامی با گرایش فیزیولوژی یا تغذیه دام
حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک‌آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
آزمایشگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۵- درس آزمایشگاه دامپزشکی

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: میکروبیولوژی عمومی

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت اصول کار در آزمایش‌های دامپزشکی

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۲	۰	تعداد واحد
	۰	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	قوانین کار در آزمایشگاه دامپزشکی	-	۴
۲	دستگاه‌ها و تجهیزات آزمایشگاهی و آماده‌سازی دستگاه‌ها	-	۴
۳	روش‌های آماده کردن نمونه	-	۸
۴	آزمایش‌های باکتری‌شناسی	-	۸
۵	آزمایش‌های ویروس‌شناسی	-	۷
۶	آزمایش‌های انگل‌شناسی	-	۷
۷	آزمایش‌های قارچ‌شناسی	-	۷
۸	آزمایش‌های هماتولوژی	-	۷
۹	آزمایش‌های سرولوژی دام	-	۴
۱۰	آزمایش‌های سرولوژی طیور	-	۴
۱۱	مباحث کلی سم‌شناسی	-	۲
۱۲	اخلاق حرفه‌ای در آزمایشگاه	-	۲
	جمع	-	۶۴

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس با آزمایش‌های دامپزشکی آشنا شود و بتواند در آزمایشگاه دامپزشکی کمک کند.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
Veterinary Laboratory Diagnosis	Ramesh Nandan		VET BOOKS	June ۲۰۱۷
Veterinary Laboratory Medicine	Denny Meyer DVM DACVIM DACVP		Saunders	۳rd edition (March ۳, ۲۰۰۴)
روش‌های آزمایشگاهی دامپزشکی	مارجی سیروس	عباس فتوتی حمید قلم سیاه پروانه خضرائی نیا	نوربخش	۱۳۷۹

۱۳۹۲	دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز	بهرام عمواوغلی تبریزی	آ.راس چائوهان	تشخیص‌های آزمایشگاهی در دامپزشکی
۱۳۹۵	دانشگاه سمنان	رضا جمشیدی	برین بلوود ملیسا اندراسیک کتون	روش‌های آزمایشگاهی برای کارشناسان دامپزشکی

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: کارشناس ارشد آزمایشگاه، دکتری حرفه‌ای دامپزشکی
حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک‌آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
کارگاه و آزمایشگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۶- درس بهداشت خوراک دام، طیور و آبزیان

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز: -

هم نیاز: -

هدف کلی درس: شناخت اصول بهداشتی خوراک دام و طیور و آبزیان

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	اهمیت بهداشت خوراک دام، طیور و آبزیان	۱	-
۲	آشنایی با اقسام خوراکی رایج در تغذیه دام، طیور و آبزیان	۱	۵
۳	انواع آلودگی های مواد خوراکی دام، طیور و آبزیان	۱	-
۴	آلودگی های زیست شناسی (باکتری ها، ویروس ها و قارچ ها و ...)	۲	۲
۵	آلودگی های شیمیایی	۲	۲
۶	آلودگی های فیزیکی	۲	۲
۷	اصول بهداشتی در حمل و نقل مواد خوراکی دام، طیور و آبزیان	۱	۲
۸	تمیز کردن و ضدعفونی ادوات خوراک دهی	۱	۳
۹	اصول نگهداری خوراک سالم و حفظ بهداشت آن	۱	۵
۱۰	اصول بهداشتی در کارخانه های خوراک دام، طیور و آبزیان	۱	۲
۱۱	خصوصیات آب سالم		
	- خصوصیات ظاهری آب سالم	۲	۵
	- خصوصیات شیمیایی آب سالم		
۱۲	- خصوصیات فیزیکی آب سالم		
	تمیز کردن و ضدعفونی آبخوری ها	۱	۴
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می رود دانشجو پس از فراگیری این درس اصول بهداشتی خوراک دام، طیور و آبزیان را بشناسد و بتواند ادوات خوراک دهی و آبخوری ها را تمیز و ضدعفونی کند.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان منبع
۲۰۱۲	Woodhead Publishing		J Fink-Gremmels	Animal Feed Contamination: Effects on Livestock and Food Safety
	ترجمان خرد		حسن کرمانشاهی، امیر عطارد، علیرضا عباسی پور، عصمت بیات	راهنمای جامع تکنولوژی و فرآوری خوراک دام، طیور و آبزیان
۱۳۸۹	دانشگاه تربیت مدرس		فرید شریعتمداری، مازیار محیطی اصل	افزودنی‌های خوراک دام، طیور و آبزیان

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: کارشناس ارشد کشاورزی گرایش تغذیه دام، دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ...، امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو

کارگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۷- درس بهداشت دام و جایگاه

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز: -

هم نیاز: -

هدف کلی درس: انجام امور بهداشت دام

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	مشخصات دام سالم: - درجه حرارت - تنفس - ضربان قلب - حرکات شکمبه - پوست و مخاطات سالم - وضعیت ظاهری - وضعیت پستان - وضعیت اندام‌های حرکتی	۳	۳
۲	راه‌های انتقال بیماری و روش‌های پیشگیری از آنها	۱	۲
۳	انواع ضدعفونی‌کننده‌ها و روش استفاده از آنها	۲	۵
۴	بهداشت جایگاه (جمع‌آوری و حذف فضولات، ضدعفونی و سم‌پاشی)	۱	۵
۵	بهداشت انفرادی دام: - حذف شاخ - مراقبت از سم - حمام دادن و ...	۴	۵
۶	بهداشت شیردوشی	۲	۵
۷	بهداشت دوران آبستنی و زایمان	۲	۵
۸	اهمیت رعایت بهداشت از نوزادان	۱	۲
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس اصول بهداشتی در پرورش دام را بداند و بتواند امور بهداشتی دام و جایگاه دام را انجام دهد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
اصول بهداشت دام و طیور	مهرداد پویان مهر، مصطفی رزمجو، علی اصغر مقدم، محمد ابراهیم نوریان سرور		دانشگاه رازی	
اصول بهداشت و پیشگیری از بیماری‌های گاو و گاو میش		سید جلال زهرا ذریه و همکاران	شرکت جهاد تحقیقات و آموزش تهران	۱۳۸۱
بهداشت کاربردی در پرورش گاو	خلیل میرزاده		دانش نگار	۱۳۸۹

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:
حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی، کارشناس ارشد کشاورزی علوم دامی
حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:
مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
گاو‌داری، گوسفندداری

روش تدریس و ارائه درس:
سخنرانی، مباحثه‌ای، تمرین مسائل و تکرار، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:
آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه، تمرین مسائل

۳-۸- درس بهداشت طیور و جایگاه

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز: -

هم نیاز: -

هدف کلی درس: انجام امور مربوط به بهداشت طیور و جایگاه

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	اهمیت رعایت بهداشت در طیور	۱	-
۲	خصوصیات طیور سالم	۱	۲
۳	اهمیت قرنطینه و بهداشت طیور	۱	۱
۴	انواع ضدعفونی کننده های مورد مصرف در واحدهای پرورش طیور طریقه مصرف ضدعفونی کننده های مختلف	۲	۵
۵	بهداشت جایگاه: - جمع آوری و حذف فضولات - شستشوی سالن و تجهیزات - ضدعفونی سالن و تجهیزات - سم پاشی	۲	۵
۶	بهداشت بستر طیور و اهمیت آن در پرورش	۱	۱
۷	روش های معمول مصرف داروها در طیور	۱	۳
۸	واکسیناسیون	۱	۵
۹	داروهای پیشگیرانه	۱	۱
۱۰	تأثیر عوامل مختلف در بهداشت طیور: - باد، تهویه، حرارت، رطوبت، بستر، نور، تراکم	۲	۲
۱۱	بهداشت در جوجه کشی - موارد بهداشتی مربوط به تخم مرغ های جوجه کشی - موارد بهداشتی مربوط به ماشین های جوجه کشی - موارد بهداشتی مربوط به سالن ها جوجه کشی	۲	۵
۱۲	اقدامات بهداشتی: - نوک چینی - قطع ریش و بال	۱	۲
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس اصول بهداشتی در پرورش طیور را بداند و بتواند امور بهداشتی طیور را انجام

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر
بهداشت و پرورش طیور	منصور میاحی		دانشگاه شهید چمران اهواز
راهنمای بهداشتی و مدیریتی در پرورش طیور گوشتی	سید رضا دیباور		پریور ۱۳۹۲
بهداشت و مدیریت طیور	دیوید سانیزبری	محمدحسن بزرگمهری فرد، حسین حسینی، ریما مرشد	پریور ۱۳۸۴

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی، کارشناسی ارشد کشاورزی علوم دامی
حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
کارگاه، مرکز پرورش طیور

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید، ارائه کنفرانس

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۹- درس بهداشت فرآورده‌های خام دام، طیور و آبزیان

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز:-

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت بهداشت گوشت و کشتارگاه دام و طیور

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	بهداشت گوشت: - تجهیزات و وسایل کشتارگاهی (دام و طیور) - اهمیت و اصول بهداشت در کشتارگاه و کارکنان - اهمیت و اصول بهداشت کامیون‌های حمل دام و طیور و گوشت و فرآورده‌های کشتارگاه	۱	۲
۲	- اصول و مقررات بهداشتی (روش‌های ضدعفونی، نظافت سالن، دفن زباله، تصفیه فاضلاب و کنترل حشرات، پرندگان و جوندگان) - عملیات کشتار (دام و طیور) - آشنایی با اصول بازرسی قبل و پس از کشتار (دام و طیور)	۲	۵
۳	- علائم کشتارگاهی بیماری‌های مهم عفونی و متابولیک (دام و طیور) - مقررات و نحوه کشتار دام‌های مبتلا به بیماری‌های مشترک انسان و دام	۲	۳
۴	- نحوه برخورد با دام‌ها و لاشه‌های مظنون به بیماری‌های خطرناک در کشتارگاه - بیماری‌هایی که منع کشتار دارند	۱	۲
۵	- بیماری‌های دامی که نیازمند گزارش به مراکز دامپزشکی هستند و طریقه برخورد با آنها در کشتارگاه - اصول بهداشتی بسته‌بندی و ارائه محصولات کشتارگاهی به بازار - مقررات بهداشتی و نحوه ارائه ماهی به بازار	۱	۳
۶	بهداشت شیر: - ترکیبات و ویژگی‌های شیر - بهداشت در جمع‌آوری و دریافت شیر - آلودگی‌های شیر - میکروبی‌شناسی شیر خام - اهمیت و اصول بهداشت در شیردوشی و کارکنان - اصول و مقررات بهداشتی (روش‌های ضدعفونی، نظافت سالن، تصفیه فاضلاب و کنترل حشرات، پرندگان و جوندگان)	۵	۱۰

۵	۲	بهداشت تخم مرغ: - ویژگی های تخم مرغ - آلودگی های تخم مرغ - مکانیسم های دفاعی تخم مرغ در برابر عوامل عفونی - بازرسی های بهداشتی تخم مرغ - اهمیت و اصول بهداشت در مراکز پرورش مرغ تخم گذار	۷
	۲	بهداشت سایر فرآورده ها	۸
	۱۶	جمع	

ب- مهارت های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می رود دانشجو پس از فراگیری این درس علائم کشتارگاهی بیماری های دام و طیور را بشناسد و قوانین و مقررات بهداشتی فرآورده های دام و طیور و آبزیان را بداند.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان منبع
۱۳۹۰	موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی		سید سهیل قائم مقامی	بهداشت و بازرسی کشتارگاهی گوشت (دام و طیور)
۱۳۹۵	دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج		زهره مشاک، ولی اله کوهدار، بهراد رادمهر	اصول بازرسی و بهداشت گوشت در کشتارگاه های دام و طیور
۱۳۹۷	دانشگاه ارومیه		سید مهدی رضوی روحانی، مهران مرادی	بهداشت شیر
۱۳۹۹	دانشگاه ارومیه		سید مهدی رضوی روحانی، مهران مرادی	آزمون های اختصاصی شیر خام

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
کارگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۱۰- درس بهداشت و بیماری‌های رایج تک سمیان

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: میکروبیولوژی عمومی

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: آشنایی با بهداشت و بیماری‌های رایج تک سمیان

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	مشخصات دام سالم: - درجه حرارت - تنفس - ضربان قلب - پوست و مخاطات سالم - وضعیت ظاهری - وضعیت اندام‌های حرکتی	۳	۵
۲	طرق انتقال بیماری و روش‌های پیشگیری از آنها	۱	۲
۳	انواع ضدعفونی‌کننده‌ها	۱	۲
۴	بهداشت جایگاه (جمع‌آوری و حذف فضولات، ضدعفونی و سم‌پاشی)	۱	۵
۵	بهداشت انفرادی دام	۲	۵
۶	نقش عوامل محیطی در ایجاد بیماری‌ها	۱	۲
۷	بیماری‌های رایج تک سمیان	۴	۵
۸	بهداشت دوران آبستنی و زایمان	۲	۳
۹	اهمیت رعایت بهداشت از نوزادان	۱	۳
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس بتواند در امور بهداشتی تک سمیان کمک نماید.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر
راهنمای مراقبت‌های بهداشتی اسب	کالین وگل	نازیلا رفعتی	دانش نگار
بهداشت و پرورش اسب		علی حسن پور، امیر گنج خانلو	دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز
راهنمای کاربردی پرورش الاغ شیری		شهرام مقصودی	آقای کتاب
			۱۳۹۸

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:
 حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی
 حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
 میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:
 مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک‌آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
 کارگاه، مرکز پرورش اسب

روش تدریس و ارائه درس:
 سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:
 آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۱۱- درس بیماری‌های رایج طیور

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: میکروبیولوژی عمومی

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت بیماری‌های رایج طیور و روش‌های کنترل آنها

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
	۱	تعداد واحد
	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	بیماری‌های باکتریایی و پیشگیری از آنها: CRD، پلوروم، تیفوئید، پاستورلوز و ...	۳	۱۶
۲	بیماری‌های ویروسی و پیشگیری از آنها: نیوکاسل، برونشیت، آبله، آنفلانزا و ...	۳	۱۶
۳	بیماری‌های قارچی و پیشگیری از آنها	۲	۷
۴	بیماری‌های متابولیک و پیشگیری از آنها	۲	۷
۵	مسمومیت‌ها در طیور	۲	۴
۶	عوارض ناشی از کمبود مواد معدنی و ویتامین‌ها	۲	۴
۷	عوارض ناشی از استرس گرما و سرما بر گله	۱	۴
۸	پایش و کنترل سلامتی گله‌های طیور	۱	۶
	جمع	۱۶	۶۴

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس با بیماری‌های رایج طیور بشناسد و روش‌های کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها را بداند.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان منبع
۱۳۹۶	نوربخش	ترجمه و گردآوری: مصطفی حبیبی، سامره قوامی، جعفر طایفه باقرلو، محمدمهدی هاشمیان		جامع بیماری‌های طیور صنعتی
۱۳۹۴	بنیاد دانشنامه نکاری ایران	ریما مرشدی، محمدحسن بزرگمهری فرد، حسین حسینی	ج.ال.وگاد	راهنمای بیماری‌های طیور
۱۳۹۶	دانشگاه آزاد		اوستا	مدیریت پیشگیری از بیماری‌های طیور

اسلامی	صدرزاده
--------	---------

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک‌آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
مرغداری

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۱۲- درس بیماری‌های رایج نشخوارکنندگان

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: میکروبیولوژی عمومی

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت بیماری‌های رایج در دام‌های سبک و سنگین

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۲	۱	تعداد واحد
	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	بیماری‌های باکتریایی و پیشگیری از آن‌ها: لیستریوز، شاربن، شاربن علامتی، پاستورولوز، سل، یون، ذات الریه و ...	۴	۱۵
۲	بیماری‌های ویروسی و پیشگیری از آن‌ها: جنون گاوی، لوکوز، تب برفکی، تب نزله ای بدخیم، IBR، BVD و ...	۳	۱۰
۳	بیماری‌های قارچی و پیشگیری از آن‌ها	۱	۷
۴	بیماری‌های متابولیک و پیشگیری از آن‌ها: اسیدوز، کتوز، تب شیر و ...	۲	۷
۵	مسمومیت‌ها در نشخوارکنندگان	۲	۶
۶	بیماری‌های عفونی پستان و اندام‌های حرکتی	۱	۵
۷	عوارض ناشی از کمبود مواد معدنی و ویتامین‌ها	۱	۵
۸	بیماری‌های مشترک انسان و دام	۱	۵
۹	اهمیت، پیشگیری و کنترل بیماری‌های مشترک انسان و دام	۱	۴
	جمع	۱۶	۶۴

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس بیماری‌های رایج نشخوارکنندگان را بشناسد و روش‌های کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها را بداند.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
بیماری‌های دام و طیور	مرتضی پشمی، سمیرا مرادی		سروا	
بیماری‌های دام و طیور: امراض ویروسی و میکروبی ویژه دانشجویان دامپروری	فریدون فضایی نژاد		مرز دانش	
بیماری‌های دستگاه گوارش نسخوارکنندگان و تک سمی‌ها	محمدقلی نادعلیان، فریدون نورمحمد زاده		دانشگاه تهران	۱۳۹۷

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات

سرمايشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه،

پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو

گاو‌داری، گوسفندداری

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۱۳- درس بیوشیمی عمومی

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: شیمی عمومی

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت مفاهیم اساسی بیوشیمی

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	یادآوری مباحث اساسی شیمی عمومی و شیمی آلی -- ترکیبات آلی - پیوندهای شیمیایی و ...	۱	-
۲	تعریف علم بیوشیمی و اهمیت آن در پرورش و تولیدات دامی آب: ویژگی‌های منحصر بفرد آب - یونیزاسیون آب - اسیدها و بازهای ضعیف - بافرهای زیستی - تامپون - pH	۱	۴
۳	کربوهیدرات‌ها: انواع و طبقه‌بندی - ساختار قندها - مونوساکاریدها (آلدوزها و کتوزها) - دی ساکاریدها - الیگوساکاریدها - پلی ساکاریدها (هومو پلی ساکاریدها و هترو پلی ساکاریدها) - پروتئوگلیکان‌ها - گلیکوپروتئین‌ها -- شناسایی قندها	۳	۷
۴	لپیدها: اسیدهای چرب و تقسیم‌بندی - طبقه بندی چربی‌ها - شناسایی چربی‌ها	۲	۷
۵	پروتئین‌ها: ساختار اسید آمینه - طبقه بندی اسیدهای آمینه - تقسیم بندی پروتئین‌ها (ساده و مرکب) - نقش فیزیولوژیک پروتئین‌ها - ساختار پروتئین‌ها (ساختمان اول، دوم ، سوم، چهارم) - شناسایی پروتئین‌ها	۲	۷
۶	اسیدهای نوکلئیک: بازهای آلی نیتروژن دار - قندهای ۵ کربنی - نوکلئوزیدها - نوکلئوتیدها - انواع اسیدهای نوکلئیک (DNA , RNA) - ساختمان اسیدهای نوکلئیک (ساختمان اول، دوم، سوم) - انواع RNA	۲	-
۷	آنزیم‌ها: عمل کاتالیزوری آنزیم‌ها - جایگاه فعال آنزیم‌ها - نام گذاری و طبقه بندی آنزیم - ها - عوامل مؤثر بر فعالیت آنزیم‌ها - کینتیک آنزیم‌ها (رابطه میکائلیس منتن و رابطه لاینور برک) - انواع مهارکننده‌های آنزیم (برگشت پذیر و برگشت ناپذیر)	۲	۴
۸	ویتامین‌ها: تقسیم بندی ویتامین‌ها (محلول در آب و محلول در چربی)	۱	۳
۹	اصول متابولیسم: گلیکولیز - چرخه کربس - زنجیره تنفسی - تخمیر	۲	-
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس مفاهیم اساسی بیوشیمی را بداند، کربوهیدرات‌ها، چربی‌ها، پروتئین‌ها ، ویتامین‌ها را بشناسد و اصول متابولیسم را فراگیرد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
بیوشیمی استرایر ۲۰۱۵	لوبرت استرایز، جرمی برگ، جان تیمورک	جواد محمد نژاد، پروین پاسالار	انتشارات اطمینان	
بیوشیمی لنینجر	نلسون - کاکس	رضا محمدی	آیژ	
چکیده بیوشیمی	پروین پاسالار		دانشگاه تهران	

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد بیوشیمی، کارشناسی ارشد کشاورزی (علوم دامی)
حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو

روش تدریس و ارائه درس

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی و ارائه پروژه

۳-۱۴- درس داروهای رایج دام و طیور

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: بیوشیمی عمومی

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت داروهای رایج مورد استفاده در دام و طیور و موارد استفاده

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	مقدمه و تعاریف	۱	-
۲	راه‌های استفاده و کاربرد انواع دارو	۱	-
۳	اسامی داروها و نام‌گذاری آنها	۱	-
۴	مکمل‌ها	۱	۱
۵	داروهای ضد میکروبی	۳	۱
۶	داروها و سموم ضد انگل	۲	۱
۷	داروهای ضد التهاب	۲	۱
۸	هورمون‌ها و پروستوگلانندین‌ها	۱	۱
۹	نسخه خوانی	۲	۴
۱۰	نگهداری و جابه‌جایی داروها	۱	۳
۱۱	دوز دارو، محاسبه میزان مصرف داروها	۱	۴
۱۲	کار در داروخانه دامپزشکی	-	۱۶
		۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس داروهای رایج دام و طیور را بشناسد، بتواند نسخه بخواند و روش‌های محاسبه دارو را بداند.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
فارماکولوژی دامپزشکی مرک	اسکات لاین، سینتیام کان	سید احمد فاطمی، سعیده نعیمی	نوربخش	۱۳۹۶
فارماکولوژی دامپزشکی	بویس وانامیکر، کتی لاکت مسی	سید احمد فاطمی	پرتو واقعه	
داروهای ژنریک دامپزشکی ایران	سیامک علیزاده		جهاد دانشگاهی	

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو کارگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، تمرین مسائل و تکرار، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۱۵- درس زبان فنی

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: زبان انگلیسی

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: آشنایی با اصطلاحات تخصصی

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	روش استفاده از فرهنگ لغات مختلف	۴	-
۲	لغات تخصصی و ریشه‌های علمی آنها	۸	-
۳	چگونگی شناسایی و تشخیص پیشوندها و پسوندها	۶	-
۵	ترجمه متون تخصصی	۱۴	-
	جمع	۳۲	-

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس با کلمات تخصصی آشنا شود و بتواند از متون تخصصی استفاده نماید.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
راهنمای جامع زبان تخصصی برای دانشجویان علوم دامی و دامپزشکی	کریم حسن پور، رستم عبدالهی آرپناهی، آرش جوانمرد، منیره ابولقاسم		انتشارات عمیدی	۱۳۹۶
دیکشنری جامع دامپزشکی مصباح	غلامرضا مصباح		غلامرضا مصباح	۱۳۹۲
دیکشنری تخصصی علوم دامی	کامبیز قطوری		انتشارات ارشد	۱۳۹۳

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، مطالعه موردی

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون شفاهی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی

۳-۱۶- درس فیزیولوژی دام و طیور

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز:-

هم نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت فیزیولوژی دستگاه‌ها و سیستم‌های مختلف بدن دام و طیور

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	فیزیولوژی سلول: مکانیسم‌های هموستاتیک و هموستازی، سیستم انتقال مواد بین دو سوی غشاء، ...	۲	۴
۲	فیزیولوژی دستگاه گوارش: حرکت خوراک، ترشحات لوله گوارشی، هضم و جذب و ...	۳	۶
۳	فیزیولوژی دستگاه تنفس: تبادلات گازی، انتقال اکسیژن و دی‌اکسید کربن در خون و مایعات بدن، تنظیم تنفسی و ...	۲	۴
۴	فیزیولوژی دستگاه گردش خون: عمل قلب، گردش ریوی، گردش کرونری، گردش محیطی، تنظیم عصبی و هورمونی گردش خون و ...	۲	۴
۵	فیزیولوژی دستگاه ادراری: کلیه، تشکیل ادرار، تنظیم حجم خون و ...	۲	۴
۶	فیزیولوژی دستگاه عصب و عضله: مکانیسم‌های انقباض عضله، انتقال عصبی-عضلانی، اعصاب و ...	۱	۲
۷	فیزیولوژی دستگاه تولیدمثل: اعمال دستگاه تولیدمثلی، هورمون‌های مرتبط با تولیدمثل، تولید شیر، زایمان و ...	۴	۸
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس نحوه عملکرد سیستم‌های مختلف بدن دام و طیور را بداند.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
فیزیولوژی دام	محمدجواد ضمیری		حق شناس	۱۳۸۹
تشریح و فیزیولوژی دام	کری بروس	احمد زارع شحنه , ابوالحسن صادقی پناه	موسسه فرهنگی انتشاراتی آیه ها	
تشریح و فیزیولوژی دام	فرخنده رضایی و حشمت سپهری مقدم		دانشگاه پیام نور	

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد کشاورزی علوم دامی، دکتری حرفه‌ای دامپزشکی
حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
آزمایشگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، مطالعه موردی، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۱۷- درس قرنطینه دام و طیور

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز:-

هم نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت اصول و مقررات قرنطینه‌ای دام و طیور

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۰	۱	تعداد واحد
۰	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	تاریخچه قرنطینه در دنیا و ایران	۱	-
۲	تعاریف و انواع قرنطینه	۱	-
۳	اهمیت قرنطینه	۱	-
۴	مقررات قرنطینه: - مقررات قرنطینه برای واردات و صادرات دام زنده و فرآورده‌های دامی - مقررات قرنطینه برای واردات و صادرات آبزیان و فرآورده‌های آن - مقررات قرنطینه برای واردات و صادرات طیور و فرآورده‌های آنها - مقررات قرنطینه‌ای در مورد واردات و صادرات ملکه زنبور عسل و پبله کرم ابریشم - مقررات قرنطینه‌ای در مورد واردات و صادرات نهاده‌های دام و طیور	۶	-
۵	استانداردهای فنی و بهداشتی جایگاه در قرنطینه‌های دام و طیور	۲	-
۶	بخش‌های مختلف جایگاه قرنطینه	۱	-
۷	اقدامات قرنطینه‌ای در صورت بروز بیماری‌های طاعون گاوی، آنفلوآنزا و ...	۲	-
۸	نمونه‌برداری و اقدامات آزمایشگاهی فرآورده‌های خوراکی و غیرخوراکی	۲	-
	جمع	۱۶	-

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس مقررات قرنطینه‌ای دام و طیور و فرآورده‌های آنها را بشناسد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
قرنطینه دامپزشکی	سهیل علی نژاد، امید رضا امر آبادی، رضا شهریاری		موسسه آموزش و ترویج کشاورزی	۱۳۹۶
مجموعه قوانین و مقررات دامپزشکی	جعفر مرتضی نیا		انتشارات چتر دانش	

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
کارگاه و آزمایشگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۱۸- درس کارآفرینی

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز:-

هم نیاز:-

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۴۸	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: شناخت فعالیت‌های مراکز تولیدی و خدماتی و کسب اطلاعات لازم برای راه‌اندازی و اداره واحدهای تولیدی

الف- سرفصل آموزشی

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	مقدمه و کلیات شخصیت کارآفرین انواع کارآفرینی مراحل و فرصت‌های نوآوری	۱	۳
۲	ریسک‌پذیری، فنون مدیریت، قدرت تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، کنترل، استفاده از زمان	۱	۱
۳	سرمایه‌گذاری، پیش‌بینی رشد، کارایی، سودآوری ارتباط موفقیت مالی با مدیریت انسانی	۱	۴
۴	سیستم‌های اطلاعاتی استفاده از منابع و چگونگی تأمین آن	۱	۴
۵	فرصت‌های جدید بازار و عوامل مؤثر بر آن شناسایی محصول و یا خدمات موردنیاز جامعه بررسی زمینه‌های مختلف کار خدماتی یا تولیدی موردنظر (به‌صورت انفرادی) انجمن‌های تخصصی	۲	۶
۶	مراحل و چگونگی تهیه طرح توجیهی چگونگی تهیه کروکی	۱	۴
۷	تهیه مراحل تولید محصول یا کار خدماتی تهیه برنامه زمان‌بندی تولید	۱	۴
۸	چگونگی ترسیم چارت‌های سازمانی و پیش‌بینی آن برای طرح موردنظر برآورد نیروی انسانی برای طرح موردنظر	۲	۴
۹	واحدهای اقتصادی مؤسسات حمایتی محصولات و خدمات کشاورزی	۱	۴
۱۰	مفاهیم حسابداری، ثبت موارد مالی، دفاتر، روش‌های کنترل موجودی، محاسبه قیمت تمام‌شده، ترازنامه -محاسبات مالی شرکت‌ها و مجتمع‌های تولیدی تسهیلات بانکی، بیمه، اوراق بهادار	۱	۴
۱۱	روش‌های علمی تحقیق و بررسی	۲	۴

		توجیه اقتصادی بودن طرح - ارائه طرح
۲	۱	روش های رفع مشکلات و تنگناها
۴	۱	تهیه طرح نهایی و ارائه آن
۴۸	۱۶	جمع

ب- مهارت های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می رود دانشجوی پس از فراگیری این درس اطلاعات لازم برای راه اندازی یک کسب و کار را به دست آورد.

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان منبع
۱۳۹۰	انتشارات سمت		محمد احمد پور داریانی محمد کاظم نصیری	تئوری های کارآفرینی
۱۳۹۸	مرکز نشر دانشگاهی و دانشگاه جامع علمی کاربردی		محمود احمد پور داریانی آصف کریمی	کارآفرینی
۱۳۹۳	دارخوین		حجت الله صادقی سید اسکندر صیدائی	کارآفرینی و برنامه ریزی توسعه روستایی

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد کارآفرینی یا علوم دامی یا اقتصاد یا دکتری حرفه ای دامپزشکی
حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۱۹- درس کارورزی ۱

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز:-

هم نیاز:-

عملی	نظری	
۲	۰	تعداد واحد
۲۴۰	۰	تعداد ساعت

هدف کلی درس: انجام امور مربوط به بهداشت و پیشگیری از بیماری‌ها، واکسیناسیون، نمونه برداری، مصرف دارو و ...

الف- سرفصل آموزشی

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	کار در کلینیک دامپزشکی در حوزه طیور		
۲	کار در کشتارگاه طیور		
۳	کار در آزمایشگاه تشخیصی		
۴	کار در اکیپ‌های واکسیناسیون طیور		
۵	کار در امور بهداشتی مرغداری‌ها		
۶	تهیه و ارائه گزارش		
	جمع	-	۲۴۰

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس بتواند امور مربوط به بهداشت طیور و جایگاه طیور را انجام دهد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
کلیه کتاب‌های مربوطه				

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مرغداری، آزمایشگاه، کشتارگاه

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۲۰- درس کارورزی ۲

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز:-

هم نیاز:-

عملی	نظری	
۲	۰	تعداد واحد
	۰	تعداد ساعت

هدف کلی درس: انجام امور مربوط به بهداشت و پیشگیری از بیماری‌ها، واکسیناسیون، نمونه برداری، مصرف دارو در دام

الف- سرفصل آموزشی

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	کار در کلینیک دامپزشکی در حوزه دام سبک و سنگین		
۲	کار در کشتارگاه دام		
۳	کار در آزمایشگاه تشخیصی		
۴	کار در اکیپ‌های واکسیناسیون دام		
۵	کار در امور بهداشتی در مزارع پرورش دام		
۶	تهیه و ارائه گزارش		
	جمع	-	۲۴۰

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس بتواند امور مربوط به بهداشت دام را انجام دهد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
کلیه کتاب‌های مربوطه				

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز:

گوسفندداری، گاوداری، مراکز پرورش تک سمان، آزمایشگاه، کشتارگاه

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۲۱- درس گزارش نویسی و مستندسازی

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز: -

هم نیاز: -

هدف کلی درس: کسب مهارت در نوشتن گزارش های مربوط به امور بهداشتی دام و طیور

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	علت نوشتن گزارش	۱	-
۲	انواع گزارش	۱	-
۳	ایجاد قالب بندی و ساختار گزارشات	۲	۵
۴	دستورالعمل تهیه گزارش	۲	۲
۵	مراحل گزارش نویسی	۲	۵
۶	نوشتن گزارش بیماری ها و امور بهداشتی دام و طیور	۲	۱۰
۷	تعریف مستندسازی	۲	-
۸	اهمیت مستندسازی در امور بهداشتی	۱	-
۹	ذخیره سازی و آرشیو مستندات	۲	۱۰
۱۰	اخلاق حرفه ای در گزارش نویسی	۱	-
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می رود دانشجو پس از فراگیری این درس بتواند گزارشات مربوط به امور بهداشتی دام و طیور را به همراه مستندات

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
مستندسازی و گزارش نویسی	علیرضا مشکانی، محمد قراری		دستور	۱۳۹۸
گزارش نویسی	علی قاسم زاده		مرکز نشر دانشگاهی	۱۳۹۸

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، سیستم صوتی، سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک‌آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید، ارائه کنفرانس

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۲۲- درس کالبدگشایی و نمونه برداری

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز: آناتومی دام و طیور

هم نیاز:-

هدف کلی درس: انجام کالبدگشایی و نمونه برداری در دام و طیور

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	آشنایی با ابزار و وسایل نمونه برداری	۳	۳
۲	کالبدگشایی - بازرسی خارجی لاشه (پوست، ظاهر، اندام حرکتی و ...) - آماده سازی لاشه - ترتیب اصولی کالبدگشایی - روش های کالبدگشایی و باز شدن لاشه در انواع دام و طیور - اصول بهداشت فردی و محیطی - بازرسی داخلی لاشه (محوطه بطنی، قفسه سینه و گردن، ستون فقرات، مفاصل، عضلات و ...)	۵	۱۰
۳	تغییرات پس از مرگ-جمود نعشی	۲	۲
۴	معاینه و بازرسی جنین مرده	۲	۵
۵	نمونه برداری: - انتخاب نمونه - جمع آوری نمونه از حیوان زنده، لاشه، جنین و ... - نگهداری نمونه - ارسال نمونه	۳	۱۰
۶	روش تهیه گزارش کالبدگشایی	۱	۲
		۱۶	۳۲

ب- مهارت های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می رود دانشجو پس از فراگیری این درس روش های نمونه برداری و کالبدشناسی را بشناسد و بتواند از دام بیمار نمونه اخذ و ارسال نماید.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
اصول کالبدگشایی و نمونه برداری	فرهنگ ساسانی		موسسه چاپ و انتشار دانشگاه تهران	۱۳۹۵
اصول کالبدگشایی و تشخیص و پیشگیری بیماری های طیور	حسن اوحدی نیا		علم و قلم	
کالبدگشایی و آسیب شناسی جامع (دامپزشکی)	علیمحمد بهرامی		مرز دانش	

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع مازیک، پاک کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
کارگاه و آزمایشگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۲۳- درس مقید کردن دام و کمک‌های اولیه

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز:-

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت روش‌های مقید کردن دام و کمک‌های اولیه در دام و طیور

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۴۸	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	مقدمه و اهمیت، وسایل مقید کردن	۱	۳
۲	انواع مقید کردن: - مقید کردن سر - مقید کردن اندام‌های حرکتی - روش‌های خوابانیدن - مقید کردن دم - داروهای آرام‌بخش	۱	۵
۳	فوریت‌های دامپزشکی و تشخیص اولیه آن‌ها	۱	۴
۴	وسایل کمک‌های اولیه و کار با انواع آن‌ها	۱	۴
۵	انواع زخم‌ها، جراحات و آبنه‌های خارجی	۱	۴
۶	خونریزی در دام و روش‌های خون‌بندی	۱	۴
۷	مراقبت‌های پس از جراحی	۱	۴
۸	انواع پانسمان و بانداژ	۱	۴
۹	انواع داروهای موضعی و نحوه استفاده از آن‌ها در زخم‌های مختلف	۱	۲
۱۰	موارد گزش (مار، عقرب، ...) و نحوه برخورد با آن	۱	۲
۱۱	مسمومیت و نحوه برخورد با آن	۲	۳
۱۲	عوارض ناشی از حوادث طبیعی (سل و زلزله و ...) و نحوه برخورد با آن	۱	۲
۱۳	دام زمین‌گیر (نحوه برخورد، عوارض و روش پیشگیری از عوارض)	۱	۳
۱۴	کمک‌های اولیه در زمان زایمان و سخت‌زایی: زایمان غیرطبیعی، جفت ماندگی، پرولاپس واژن یا رحم	۱	۲
۱۵	موارد ضروری انتقال خون ضد عفونی‌کننده‌ها و نحوه استفاده از آن‌ها	۱	۲
	جمع	۱۶	۴۸

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس بتواند دام را مقید کند و کمک‌های اولیه در دام را انجام دهد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر
مدیریت زخم در دامپزشکی	سیاوش احمدی نوربخش، سیامک کاظمی درآبادی		نوربخش
التیام زخم در دام‌های بزرگ هستوپاتولوژی و مدیریت بحران	علی نصیریان، مهدی قمصری، هستی آذرآباد، ایرج نوروزیان		دانشگاه تهران ۱۳۸۸
مدیریت دام در هنگام بروز حوادث غیرمترقبه	سباستین ای هیث	فرخ دین قزلی، هادی رفیعی دارائی، مجتبی طهمورث پور	دانشگاه فردوسی مشهد ۱۳۹۱

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
کارگاه، آزمایشگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۲۴- درس میکروبیولوژی عمومی

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز:

هم نیاز: زیست شناسی

هدف کلی درس: به کارگیری دانش میکروبیولوژی در آشنایی با اجرام بیماری زا

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	تاریخچه میکروبیولوژی و معرفی شاخه‌های مختلف میکروبیولوژی	۱	-
۲	کاربردهای میکروسکوپ در میکروبیولوژی	۱	۵
۳	ساختمان میکروارگانیسم‌ها	۱	۵
۴	جایگاه میکروارگانیسم‌ها در عالم حیات: تقسیم‌بندی سنتی پروکاریوت-یوکاریوت و تقسیم‌بندی مدرن مبنی بر نامتجانس بودن پروکاریوت‌ها و یوکاریوت‌ها (باکتری‌ها، آرکی‌ها، آرکی زوا و متازوا)	۱	-
۵	باکتری‌ها : سیستم‌های طبقه‌بندی باکتری‌ها و گروه‌های مهم باکتری‌ها رشد و تکثیر باکتری‌ها، چرخه رشد یک باکتری، چرخه رشد جمعیت باکتری، کشت بسته و کشت مداوم نیازهای غذایی باکتری‌ها، تقسیم‌بندی باکتری‌ها بر اساس چگونگی تهیه منابع کربن اصول کشت باکتری‌ها در محیط‌های کشت مصنوعی، انواع محیط کشت اثر عوامل محیطی بر باکتری‌ها شامل دما، pH، فشار هیدروستاتیک و فشار اسمزی کنترل رشد باکتری‌ها - روش‌های فیزیکی (سرما، لیوفلیزاسیون، گرمای خشک و گرمای مرطوب) و روش‌های شیمیایی آنتی‌بیوتیک‌ها مؤثر بر باکتری‌ها در بخش عملی: رنگ‌آمیزی گرم، رنگ‌آمیزی اسپور، جداسازی باکتری از نمونه‌های آزمایشگاهی دامپزشکی، آموزش نحوه تهیه انواع محیط کشت، مشاهده حرکت باکتری در محیط کشت	۵	۱۲
۶	قارچ‌ها : جایگاه قارچ‌ها در طبقه‌بندی موجودات زنده، تاریخچه قارچ‌شناسی، ساختمان و انواع میکروسکوپی و ماکروسکوپی قارچ‌ها، تکامل قارچ‌ها، اندازه قارچ‌ها، جایگاه و اهمیت قارچ‌ها در بیماری‌های دامی ساختار سلولی قارچ‌ها، هیف و میسیلوم در قارچ‌های رشته‌ای و انواع آن، دیواره سلولی در قارچ‌ها، انواع اسپور در قارچ‌ها، تشکیل اسپور در قارچ‌ها، تندش اسپور، غشاء در قارچ‌ها، اندامک‌های داخل سلولی در قارچ‌ها، قارچ‌های دو شکلی و مخمرها، تکثیر	۴	-

		<p>جنسی و غیرجنسی در قارچ‌ها، انواع اسپوره‌های جنسی و غیرجنسی در قارچ‌ها رشد و تغذیه در قارچ‌ها، انواع محیط کشت و نیازمندی‌های غذایی، نیازمندی به اکسیژن، آب، pH، دما، نور در قارچ‌ها</p> <p>مروری بر قارچ‌های مهم در بیماری‌های دامی</p> <p>در بخش عملی آشنایی با محیط‌های کشت و روش‌های کشت قارچی، مشاهده ساختار سلولی مخمرها، کپک‌ها و قارچ‌های میکروسکوپی و رنگ‌آمیزی اختصاصی، آماده‌سازی نمونه، برش و مشاهده ساختارهای شبه بافتی قارچ‌ها</p> <p>مشاهده عوارض و مشخصات بالینی قارچ‌های بیماری‌زای دامی</p>	
۱۰	۳	<p>ویروس‌ها:</p> <p>بررسی تعریف ویروس از ذره‌های متبلور تا موجودی زنده</p> <p>تاریخچه علم ویروس‌شناسی</p> <p>اهمیت مطالعه ویروس‌ها: بیماری‌زایی، پیشرفت علوم مولکولی، محصولات نو ترکیب، ژن‌درمانی، توسعه واکسن‌های دامی</p> <p>تکامل ویروس‌ها و نظریات مرتبط با آن</p> <p>ساختار ویروس‌ها و تعریف اجزای ویروسی و تنوع ژنوم در ویروس‌ها، شکل ویروس‌ها</p> <p>اصول طبقه‌بندی ویروس‌ها</p> <p>تعیین میزان ویروس در نمونه، روش‌های فیزیکیوشیمیایی و بیولوژیک برای تعیین تیتراژ ویروس در نمونه (بررسی پلاک، میکروسکوپ الکترونی، هماگلوئتیناسیون اسی)</p> <p>مروری بر ویروس‌های مهم در بیماری‌های دامی</p> <p>در بخش عملی: تزریق ویروس به تخم‌مرغ جنین دار، آشنایی با روش‌های الایزا، انجام روش‌های مولکول‌های در ویروس‌شناسی</p>	۷
۳۲	۱۶		

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجوی پس از فراگیری این درس میکروارگانیسم‌ها را بشناسد و با آزمایش‌های میکروبیولوژی آشنا شود.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
میکروبیولوژی دامپزشکی	دلار وایز، گوردون آرکارت	شیما قلی زاده سلطان، قاسم یوسف بیگی، بهنام امیرزاده و همکاران	دانش نگار، پرتو واقعه، نانو نصب پارس	
میکروب شناسی دامپزشکی عوامل باکتریایی و قارچی بیماری های دام	جی. گلن سونگر، کارن دابلیو. پست	غلامرضا هاشمی تبار، مهرناز راد	کتاب ایران	
میکروب شناسی دامپزشکی و بیماری های میکروبی	کوبین مارکی کارتر، دونلی لئونارد	تقی زهرایی صالحی، جلال شایق	دانشگاه تهران	۱۳۹۸

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه ای دامپزشکی یا میکروبیولوژیست
حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
آزمایشگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، آزمون شفاهی، پرسش های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه.

۳-۲۵- درس واکسیناسیون و تزریقات

نوع درس: تخصصی

پیش نیاز: -

هم نیاز: -

هدف کلی درس: کسب مهارت در واکسیناسیون دام و طیور

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۲	۱	تعداد واحد
۶۴	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	تاریخچه و تعریف واکسن	۱	-
۲	اهمیت و مزایای واکسیناسیون	۱	-
۳	اصول حمل و نقل و نگهداری واکسن‌ها (زنجیره سرد)	۱	۶
۴	آشنایی با وسایل و اصول تزریقات و آماده‌سازی واکسن‌ها و داروها	۱	۷
۵	انواع واکسن دام و طیور رایج در ایران	۱	۶
۶	روش‌های واکسیناسیون و تزریقات در طیور	۲	۱۰
۷	روش‌های واکسیناسیون و تزریقات در دام	۲	۱۰
۸	فواصل لازم تکرار واکسیناسیون دام و طیور	۱	-
۹	واکنش‌ها و عوارض احتمالی ناشی از واکسیناسیون، داروها و روش‌های مقابله با آن‌ها.	۱	-
۱۰	شرایط لازم برای واکسیناسیون مطلوب و مؤثر	۱	۵
۱۱	دلایل و عوامل مؤثر شکست واکسیناسیون یا عدم موفقیت در واکسیناسیون،	۱	-
۱۲	روش‌های استریل کردن وسایل تزریقات و واکسیناسیون	۱	۵
۱۳	انواع روش‌های تزریقات	۱	۱۰
۱۴	اهمیت تهیه گزارش، ثبت و اطلاع‌رسانی آن‌ها	۱	۵
		۱۶	۶۴

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس بتواند واکسیناسیون و تزریقات در دام و طیور را انجام دهد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
واکسیناسیون جامع دام و طیور	داود نجفی، سید مهدی سجادی، پوریا راعی، مسعود احمد نژاد اصل گاوگانی		پژوهش‌های دانشگاه	
واکسن و واکسیناسیون دام، طیور و آبزیان	محمد سعید بهرامی		پرتو واقعه	
راهنمای واکسیناسیون دام و طیور	مهران صادقی دقیقی، سید سهیل قائم‌مقامی		بی‌نهایت	۱۳۸۶

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
کارگاه، مرکز پرورش طیور، مرکز پرورش دام

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، تمرین مسائل و تکرار، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه، تمرین مسائل

۳-۲۶- درس بهداشت فردی و ایمنی در محیط کار

نوع درس: اختیاری

پیش نیاز: -

هم نیاز: -

هدف کلی درس: آشنایی با بهداشت فردی و ایمنی در کار

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (تعداد تئوریک/عملی)	
		نظری	عملی
۱	فرهنگ ایمنی و امنیت در محیط کار	۱	-
۲	ایجاد محیط ایمن کار	۱	۵
۳	عوامل زیان آور فیزیکی محیط کار	۱	۲
۴	عوامل زیان آور شیمیایی محیط کار - مدیریت مواد شیمیایی - کار با مواد شیمیایی - مدیریت پساب شیمیایی	۵	۳
۵	عوامل زیان آور بیولوژیک محیط کار	۱	۲
۶	عوامل زیان آور روحی-روانی محیط کار	۱	۲
۷	لوازم و تجهیزات حفاظت فردی	۱	۳
۸	اصول کمک های اولیه	۱	۳
۹	اصول بهداشت فردی در کار دامپزشکی	۱	۵
۱۰	تشخیص خطرات و موقعیت های مخاطره آمیز در محیط کار	۱	۵
۱۱	بیماری های مشترک انسان و حیوان و روش های پیشگیری از ابتلا به آنها	۲	۲
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می رود دانشجو پس از فراگیری این درس اصول بهداشت فردی در محیط کار را بشناسد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان منبع
۱۳۹۶	ادیبان روز		مهرداد بیات و الناز بیات	ایمنی و بهداشت محیط کار
۱۳۹۶	آها		ایرج محمد فام	ایمنی و بهداشت محیط کار
	فن آوران		محمد زارعی	آموزش موضوعات ایمنی و بهداشت حرفه‌ای در محیط کار در کمتر از ۱۵ دقیقه

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو کارگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۲۷- درس بهداشت و بیماری‌های رایج آبزیان

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: میکروبیولوژی عمومی

هم‌نیاز:-

هدف کلی درس: شناخت بیماری‌های آبزیان و روش‌های پیشگیری از آنها

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	پرورش آبزیان: - آناتومی و فیزیولوژی آبزیان - محاسن پرورش ماهی - گونه‌های مهم آبزیان پرورشی - روش‌های پرورش آبزیان (ماهیان سردآبی، ماهیان گرم آبی، میگو و...) - تکثیر آبزیان	۴	۱۲
۲	نقش عوامل محیطی در ایجاد بیماری‌ها: نور، درجه حرارت، pH، مواد آلی و ...	۲	۳
۳	بیماری‌های آبزیان و روش‌های پیشگیری از آنها: - بیماری‌های باکتریایی - بیماری‌های ویروسی - بیماری‌های انگلی - بیماری‌های قارچی	۴	۹
۴	عوارض ناشی از فلزات سنگین، حشره‌کش‌ها، علف‌کش‌ها و سایر سموم	۲	۴
۵	واکنش متقابل بین میزبان، محیط و عامل بیماری‌زا	۲	۲
۶	روش‌های مختلف استفاده و کاربرد داروها و مواد شیمیایی در کارگاه‌های تکثیر و پرورش ماهی	۲	۲
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس بیماری‌ها و روش‌های پیشگیری از آنها در آبزیان با بشناسد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
بهداشت و بیماری‌های آبزیان (۱)	مسعود ستاری		حق شناس	۱۳۸۷
بهداشت و بیماری‌های آبزیان (۲)	مسعود ستاری		حق شناس	
آبزیان و فرآوری	سهراب معینی، مهداد مهدابی، ژاله خوشخو		موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران	

د - استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:
 حداقل مدرک تحصیلی: دکترای حرفه‌ای دامپزشکی
 حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال
 میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:
 مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
 مزرعه پرورش آبزیان

روش تدریس و ارائه درس:
 سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:
 آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۲۸- درس بهداشت و بیماری‌های دام کوچک

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: میکروبیولوژی عمومی

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: شناخت اصول بهداشت و بیماری‌های رایج حیوانات خانگی شامل گربه، سگ، خرگوش، پرندگان زینتی

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (تعداد ساعته)	
		نظری	عملی
۱	بیماری‌های ویروسی (هاری، هپاتیت و...) و روش‌های مبارزه با آنها	۳	۶
۲	بیماری‌های انگلی روش‌های مبارزه با آنها: انگل‌های داخلی و انگل‌های خارجی	۳	۶
۳	بیماری‌های قارچی و روش‌های مبارزه با آنها	۳	۶
۴	بیماری‌های باکتریایی و روش‌های مبارزه با آنها	۳	۶
۵	اصول بهداشتی در نگهداری از دام کوچک: ضدعفونی و بهداشت محل نگهداری، تغذیه، وسایل	۴	۸
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس بیماری‌های رایج در حیوانات خانگی را بداند و نکات بهداشتی در نگهداری حیوانات خانگی را بشناسد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
بیماری‌های متداول حیوانات خانگی	آلیس سامرز	شهرام جمشیدی، بهارک اختر دانش	دانشگاه شهید باهنر کرمان	۱۳۸۹
اصول بهداشت و مراقبت از حیوانات خانگی		فاطمه خلیلی، علی بنی‌آدم، بهمن مصلی نژاد	کردگار	۱۳۹۲
اصول نگهداری از حیوانات خانگی	علی حسینیان		شاپرک سرخ	۱۳۹۶

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس:

مساحت مورد نیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، تجهیزات سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
آزمایشگاه و کارگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۲۹- درس بهداشت و بیماری‌های رایج کرم ابریشم و زنبورعسل

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: میکروبیولوژی عمومی

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: شناخت اصول بهداشت و بیماری‌های رایج کرم ابریشم و زنبورعسل

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
	۱۶	تعداد ساعت

زمان یادگیری (ساعت)		ریز محتوا	ردیف
عملی	نظری		
۵	۲	مقدمه‌ای بر پرورش کرم ابریشم: - تاریخچه و اهمیت - نژادهای رایج - خصوصیات کرم ابریشم - تغذیه کرم ابریشم - جایگاه نگهداری - پيله تخم‌گیری، پيله مخصوص گرفتن ابریشم	۱
۶	۳	بیماری‌های کرم ابریشم و روش درمان و پیشگیری: - بیماری‌های ویروسی - بیماری‌های باکتریایی - بیماری‌های قارچی - بیماری‌های انگلی - مسمومیت‌ها - آفات	۲
۵	۲	اصول بهداشتی در پرورش کرم ابریشم: - نحوه ضدعفونی و ضدعفونی‌کننده‌ها - بهداشت جایگاه، تغذیه و پرورش	۳
-	۱	قوانین دامپزشکی در پرورش کرم ابریشم	۴
۵	۲	مقدمه‌ای بر پرورش زنبورعسل: - مقدمه و اهمیت - آناتومی و فیزیولوژی زنبورعسل - چرخه زندگی - مشخصات و انواع کندو - جمع‌آوری عسل و سایر فرآورده‌های زنبورعسل	۵
۶	۳	بیماری‌های زنبورعسل و روش درمان و پیشگیری:	۶

		<ul style="list-style-type: none"> - بیماری‌های باکتریایی - بیماری‌های ویروسی - بیماری‌های قارچی - بیماری‌های انگلی - بیماری‌های غیر عفونی - آفات 	
	۲	اصول بهداشت در پرورش زنبورعسل: - ضدعفونی و بهداشت کندو، تغذیه و وسایل	۷
-	۱	قوانین دامپزشکی در پرورش زنبورعسل	۸
۳۲	۱۶	جمع	

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس اصول بهداشت و بیماری‌های رایج کرم ابریشم و زنبورعسل را بشناسد.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان منبع
۱۳۹۸	دانشگاه تهران		صدیقه نبیان	بیماری‌ها و آفات زنبورعسل و روش‌های تشخیص آن‌ها
۱۳۹۱			فخری ایرانمنش	مراقبت‌های بهداشتی و مدیریت بیماری‌های کرم ابریشم
۱۳۹۹	فرهنگ نور		شیرین محمدی زاده، عرفان شکیباپور، محمد رضا جلالی	آموزش جامع و کاربردی پرورش و بیماری‌های زنبورعسل

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: دکتری حرفه‌ای دامپزشکی یا کارشناسی ارشد ایمنی‌شناسی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، سیستم صوتی، سیستم سرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک‌آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو

آزمایشگاه

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

۳-۳۰- درس پرورش دام و طیور

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: شناخت اصول کلی پرورش دام و طیور

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری	
		نظری	عملی
۱	تاریخچه و اهمیت پرورش دام و نژادهای رایج دام در ایران	۱	-
۲	ساختمان‌ها و تأسیسات در واحدهای پرورش دام	۲	۴
۳	اصول اساسی تغذیه دام	۲	۴
۴	مدیریت تولیدمثل در دام	۱	۳
۵	کلیات پرورش گاو و گوسفند	۲	۵
۶	تاریخچه و اهمیت پرورش طیور و نژادهای رایج طیور در ایران	۱	-
۷	ساختمان‌ها و تأسیسات پرورش طیور	۲	۴
۸	اصول اساسی تغذیه طیور	۲	۴
۹	جوجه‌کشی	۱	۳
۱۰	دستگاه‌های پرورش طیور	۲	۵
	جمع	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

انتظار می‌رود دانشجو پس از فراگیری این درس با اصول کلی پرورش دام و طیور در ایران آشنا شده و در امور مربوطه کمک کند.

ج - منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه مورد منبع فارسی و خارجی)

عنوان منبع	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
پرورش دام و طیور	جواد عظیم، فتح اله نقی زاده		اندیشه ارشد	۱۴۰۱
گام‌به‌گام پرورش دام و طیور	گروه مؤلفین انتشارات گروه آموزشی مدرس		گروه آموزشی مدرس	۱۳۹۴
اصول نوین پرورش گاو شیری و گوشتی و پرواربندی گوساله	محمد زرین		آموز فنی و حرفه‌ای مزرعه زرین	۱۳۹۵
اصول پرورش طیور	مرادعلی زهری		موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران	۱۳۹۴

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس:

حداقل مدرک تحصیلی: کارشناسی علوم دامی

حداقل سابقه تدریس مرتبط: ۳ سال

میزان تسلط به زبان انگلیسی: در حد عالی خوب باشد.

مساحت و تجهیزات و وسایل موردنیاز درس:

مساحت موردنیاز: کلاس درس به مساحت ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور، سیستم صوتی، گرمایشی، گرمایشی، نور، تهویه و ... امکانات کمک آموزشی: تخته سفید، انواع ماژیک، پاک‌کن، ویدئو پروژکتور، سیستم رایانه، پرده نمایش، تخته هوشمند، میز استاد، صندلی استاد و دانشجو
گاوداری و مرغداری

روش تدریس و ارائه درس:

سخنرانی، مباحثه‌ای، آزمایشگاهی، کارگاهی، پژوهشی و گروهی، مطالعه موردی، بازدید، فیلم و اسلاید

روش سنجش و ارزشیابی درس:

آزمون کتبی، آزمون عملی، پرسش‌های کوتاه کتبی و شفاهی کلاسی، ارائه پروژه

پیوست‌ها

پیوست یک

- تجهیزات استاندارد موردنیاز دوره کاردانی ناپیوسته بهداشتیاری دامپزشکی

ردیف	تجهیزات سرمایه‌ای	تجهیزات مصرفی
۱	کلاس درس با کلیه تجهیزات	ماژیک و تخته وایت برد
۲	ویدئو پروژکتور	
۳	آزمایشگاه با امکانات متناسب رشته	مواد شیمیایی مصرفی
۴	گاوداری صنعتی (حداقل ۵۰ رأس گاو مولد، تأسیسات موردنیاز، ماشین شیردوش ثابت و متحرک، تراکتور، علوفه خردکن یا فیدر میکسر و...)	داروهای موردنیاز، علوفه، اقلام کنسنتراسیون، وسایل سم‌چینی، وسایل و تجهیزات مربوط به تلقیح ماک خوران، سطل و
۵	مرغداری صنعتی	داروهای موردنیاز، اقلام جیره، وسایل و تجهیزات موردنیاز و...
۶	کارگاه و نمایشگاه دام و طیور	ابزارها، تجهیزات و ادوات قابل نمایش و کار

پیوست دو

- نیروی انسانی استاندارد موردنیاز دوره کاردانی ناپیوسته بهداشتیاری دامپزشکی

ردیف	عنوان مدرک تحصیلی	مقطع			سابقه تدریس و تجربه کاری	نام دروسی که مجاز به تدریس است
		کارشناسی ارشد	دکتری حرفه‌ای	دکتری		
۱	دامپزشک	*	*	*		
۲	علوم دامی (فیزیولوژی)	*		*		
۳	علوم دامی (تغذیه دام)	*		*		
۴	میکروبیولوژیست	*		*		
۵	متخصص آزمایشگاه	*		*		
۶	شیمی	*		*		
۷	بیوشیمی	*		*		
۸	زیست‌شناسی	*		*		
۹	کارآفرینی	*		*		